

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Α΄ Γυμνασίου

Τίτλος:

«Ημέρα της Ποίησης:

μια μέρα που η γλώσσα βάζει τα καλά της»

Συγγραφή: ΕΛΕΝΗ ΞΥΛΑ

Εφαρμογή: ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΤΖΑΦΛΕΡΗ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2015

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας: Δημήτρης Κουτσογιάννης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Ημέρα της ποίησης

Εφαρμογή σεναρίου

Χρυσούλα Τζαφλήρη

Δημιουργία σεναρίου

Ελένη Ξυλά

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Α΄ Γυμνασίου

Σχολική μονάδα

1^ο Γυμνάσιο Αλμυρού

Χρονολογία

Από 30-3-2015 έως 21-4-2015

Διδακτική/θεματική ενότητα

6η ενότητα: «Δημιουργικές δραστηριότητες»

10η ενότητα: «Γνωρίζω τον τόπο και τον πολιτισμό μου»

Διαθεματικό

Ναι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

Ι. Φιλολογικής ζώνης

Νεοελληνική Γλώσσα

Νεοελληνική Λογοτεχνία

Χρονική διάρκεια

6 διδακτικές ώρες

Χώρος

Σημειώνονται οι χώροι που αξιοποιήθηκαν για την εφαρμογή του σεναρίου ως εξής:

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής.

II. Εικονικός χώρος: Edmodo.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Για την υλοποίηση του σεναρίου κρίθηκαν απαραίτητα τα εξής:

- να είναι διαθέσιμο το εργαστήριο πληροφορικής·
- οι μαθητές/τριες να διαθέτουν βασικές δεξιότητες σχετικά με τη χρήση του Η/Υ και ιδιαίτερα με τον επεξεργαστή κειμένου και την πλοήγηση στο διαδίκτυο, αλλά και
- να έχουν προηγηθεί σχετικές δραστηριότητες εξοικείωσης με μηχανές αναζήτησης, δημιουργίας πολυτροπικών κειμένων, με διαδικτυακά εργαλεία·
- οι μαθητές/τριες να είναι εξοικειωμένοι/ες με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο και να έχουν εμπλακεί σε συνεργατικές δραστηριότητες.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Ελένη Ξυλά, Ημέρα της ποίησης: μια μέρα που η γλώσσα βάζει τα καλά της,

Νεοελληνική Γλώσσα Α΄ Γυμνασίου, 2013.

Το σενάριο αντλεί

--

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Πρόθεση του σεναρίου ήταν να γνωρίσουν οι μαθητές μας έναν ποιητή και να θυμούνται την ημέρα της ποίησης ως μέρα δημιουργικής σκέψης, να προσκληθεί ένας δημιουργός, να διαβαστούν από πριν κάποια ποιήματά του και να ερωτηθεί για το έργο του. Καλέσαμε την εκπαιδευτικό του Ενιαίου Λυκείου Αλμυρού Χρύσα Μαρδάκη η οποία είχε σχετικά πρόσφατα εκδώσει την πρώτη της ποιητική συλλογή με τον τίτλο «Λίγο πιο πάνω από τον Παγασητικό, Λίγο πιο κάτω από την Όθρυ». Το κοινό μας αποτέλεσε το δεύτερο τμήμα της Α΄ Γυμνασίου του σχολείου μας.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Σύμφωνα με τη συντάκτρια του σεναρίου, σημαντική θέση στο μάθημα της γλώσσας και της λογοτεχνίας κατέχει η ανάγνωση, ένα πολιτισμικό φαινόμενο που σχετίζεται με όλες σχεδόν τις πλευρές της ζωής και του πολιτισμού των ανθρώπων σ' όλο τον κόσμο. Ο όρος «αναγνωστικός γραμματισμός» ενσωματώνει μια διάκριση μεταξύ του «είμαι σε θέση να διαβάζω» και του «είμαι αναγνώστης». Σε ένα σχολικό πλαίσιο, οι μαθητές που έχουν εμβαθύνει στον αναγνωστικό γραμματισμό έχουν μάθει να διαβάζουν και έχουν ευχέρεια στην «ανάγνωση για τη μάθηση». Από πλευράς διδασκόντων, η παροχή στους μαθητές της δυνατότητας ευχέρειας στον αναγνωστικό γραμματισμό συνεπάγεται τη διαμόρφωση διαφόρων διαδικασιών και δραστηριοτήτων οι οποίες λαμβάνουν χώρα σε διάφορα επίπεδα εξέλιξης και εμπεριέχουν τη διδασκαλία του τρόπου με τον οποίο οι μαθητές μαθαίνουν να διαβάζουν και να αναπτύσσουν τις αναγνωστικές τους δεξιότητες.

Ο Freire (2000) υποστηρίζει ότι η ανάγνωση του κόσμου προηγείται της ανάγνωσης της λέξης. Το κείμενο δεν είναι δυνατό να αναγνωστεί χωρίς τις

διαθέσιμες περικειμενικές πληροφορίες με τη μορφή της γνώσης εκ μέρους του αναγνώστη των κοινωνικοπολιτικών συμφραζομένων και των τάξεων λόγου. Οι αναγνώστες διεπιδρούν με τα κείμενα, για να αναπαράγουν αναγνώσεις. Η επιθυμία για ανάγνωση μεταδίδεται μέσω των ανθρώπινων σχέσεων: των σχέσεων του μαθητικού κοινού με τον εκπαιδευτικό, των μαθητών και μαθητριών μεταξύ τους, των μαθητών και μαθητριών με το οικογενειακό περιβάλλον τους. Το παιδί μέσα από την ανάγνωση ανιχνεύει την υποκειμενικότητά του, την κοινωνική του προέλευση, τη θρησκευτική και εθνική του ταυτότητα.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Η διδασκαλία της γλώσσας δεν γίνεται αποξενωμένη και αποπλαισιωμένη από κάποιο κοινωνικό γίνεσθαι, αλλά συνδέεται στενά με αυτό. Τα παραγόμενα κείμενα γύρω από το υπό (δια)πραγμάτευση θέμα είναι επόμενο να ενέχουν γνώσεις για τον κόσμο αλλά και στάσεις και ιδεολογία του συντάκτη ή των συντακτών τους.

Τα περισσότερα από τα θέματα που (δια)πραγματευόμαστε σήμερα στο σχολείο δεν είναι άγνωστα στους μαθητές, τη στιγμή που υπάρχει πληθώρα πληροφοριών που προσφέρονται μέσω της τηλεόρασης και του διαδικτύου και των διάφορων εντύπων που μπαίνουν μέσα στο σπίτι. Το σημαντικό που πρέπει να κάνει το σχολείο είναι να τα επεξεργαστεί με κριτικό τρόπο, ώστε να μπορεί ο σημερινός μαθητής και αυριανός πολίτης να διαχειρίζεται αποτελεσματικά αυτές τις πληροφορίες και να υποψιάζεται για το τι συμβαίνει γύρω του και τι υπάρχει πίσω από τα φαινόμενα. Η ανάγνωση λογοτεχνικών έργων βοηθά να διακρίνουμε τα όρια και την ταυτότητα των μέσων ενημέρωσης, του διαδικτύου και των εντύπων.

Υποστηρίζεται ότι οι μαθητές που διδάσκονται Λογοτεχνία πρέπει να αισθάνονται «ταξιδιώτες του χρόνου». Σύμφωνα άλλωστε με τη θεωρία της

«αισθητικής ανταπόκρισης», η ανάγνωση ενός λογοτεχνικού κειμένου αποτελεί επικοινωνιακή διαδικασία με δύο εταίρους, το κείμενο και τον αναγνώστη.

Συγκεκριμένα, οι μαθητές κατάφεραν μέσα από τη διαδικασία:

- να προετοιμάσουν·
- να οργανώσουν·
- να διεπιδρούν με το έργο·
- να φέρουν σε πέρας μια εκδήλωση στο σχολικό περιβάλλον.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές/τριες κατάφεραν:

- να κατανοήσουν ότι η γλώσσα δίνει τη δυνατότητα στους χρήστες της να προσλαμβάνουν και να προσφέρουν νοήματα και έτσι να επικοινωνούν·
- να προσεγγίσουν κριτικά το κείμενο και τον κόσμο·
- να δημιουργήσουν πολυτροπικά κείμενα·
- να εξοικειωθούν με διάφορα κειμενικά είδη (αφίσα, πρόσκληση, πρόγραμμα εκδήλωσης κ.ά.)·
- να διαμορφώσουν το ύφος των κειμένων ανάλογα με την κατάσταση της επικοινωνίας·
- να προβληματιστούν για τον ρόλο του αναγνώστη και να συνειδητοποιήσουν ότι το λογοτεχνικό έργο δεν αποτελεί δεξαμενή συγκεκριμένων ιδεών, αξιών και νοημάτων, αλλά αντίθετα, επιδέχεται ποικίλες αναγνώσεις και νοηματοδοτήσεις, ανάλογα με την οπτική του αναγνώστη·
- να αναπτύξουν φιλιαναγνωσία και
- να υιοθετήσουν θετική στάση απέναντι στη λογοτεχνία, ως μία πνευματική έκφραση που προσφέρει αισθητική απόλαυση, διευρύνει τους ορίζοντες.

Γραμματισμοί

Γλωσσικός-Κλασικός γραμματισμός

Στόχος ήταν οι μαθητές/τριες να ασκηθούν:

- στον προφορικό (και στον προσχεδιασμένο προφορικό), στον υβριδικό (παρουσιάσεις στην ολομέλεια) και τον γραπτό λόγο σε κείμενα με δοσμένες περιστάσεις επικοινωνίας·
- στην αποκωδικοποίηση και στην παραγωγή πολυτροπικών κειμένων.

Νέοι γραμματισμοί

Μέσω των δραστηριοτήτων οι μαθητές/τριες επιδιώχθηκε να εξοικειωθούν με:

- τις μηχανές αναζήτησης στο διαδίκτυο, ώστε να αποκτήσουν εμπειρία στην αναζήτηση εικονικού υλικού αλλά και στην αναζήτηση και αξιολόγηση του αναγκαίου πληροφοριακού υλικού σχετικά με ένα θέμα·
- βασικά λογισμικά (επεξεργαστής κειμένου, λογισμικό παρουσίασης), ώστε να μπορούν να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες που αυτά δίνουν για παραγωγή μονοτροπικού και πολυτροπικού κειμένου καθώς και αναθεώρηση και βελτίωση κάθε κειμένου.

Κριτικός γραμματισμός

Στόχος ήταν οι μαθητές/τριες:

- να συνειδητοποιήσουν τις διαφορές των κειμενικών ειδών ανάλογα με τους επικοινωνιακούς στόχους που αυτά επιτελούν·
- να καλλιεργηθεί η αντίληψη ότι η γλώσσα δεν είναι ιδεολογικά αθώα καθώς επίσης και ότι η γλώσσα κατασκευάζει κοινωνικές ταυτότητες·
- να υιοθετήσουν κριτική στάση απέναντι στα παραγόμενα γλωσσικά προϊόντα, δεδομένου ότι αυτά έχουν σκοπό να εξυπηρετήσουν έναν ορισμένο επικοινωνιακό στόχο.

Διδακτικές πρακτικές

Με βάση τις διδακτικές πρακτικές που εφαρμόστηκαν στο συγκεκριμένο σενάριο επιδιώχθηκε οι μαθητές να αναπτύξουν:

- τη δεξιότητα της συνεργασίας με τα άλλα μέλη της ομάδας τους·
- τη δεξιότητα της αυτενέργειας μέσα από την ανάληψη πρωτοβουλιών·
- τη δημιουργικότητα μέσω της παραγωγής κειμένων προφορικών και γραπτών·
- υπεύθυνη στάση απέναντι στον εαυτό τους και στους συμμαθητές τους, για να λειτουργήσει αποτελεσματικά η ομάδα τους.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφόρμηση για το συγκεκριμένο σενάριο αποτέλεσε η ενημέρωση της ύλης που αφορούσε τις δραστηριότητες της 6^{ης} ενότητας του σχολικού βιβλίου και ο εορτασμός της παγκόσμιας ημέρας ποίησης στις 21 Μαρτίου. Εμπνεόμενο από τις θεωρίες του εποικοδομισμού και της κοινωνικής μάθησης, το σενάριο ξεκίνησε, σύμφωνα με τις υποδείξεις της συντάκτριας του, με την ενεργοποίηση των μαθητών/τριών και τη συνεργασία τους σε συγκεκριμένες δραστηριότητες, ώστε να καταλήξουν επαγωγικά σε νέες γνώσεις και να κατακτήσουν σταδιακά νέες δεξιότητες, ενώ παράλληλα είναι δυνατό να διευρύνουν τον προβληματισμό τους σχετικά με το θέμα. Ο κύριος ρόλος της εκπαιδευτικού ήταν αφενός να προετοιμάζει το έδαφος για τις δραστηριότητες, αφετέρου να διευκολύνει και να καθοδηγεί, όποτε οι ομάδες συναντούσαν δυσκολίες στην αποστολή τους.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Τα νέα Π.Σ. για τα μαθήματα της Λογοτεχνίας και της Γλώσσας δεν είναι κειμενοκεντρικά, αλλά μαθητοκεντρικά. Είναι ανοικτά ως προς τα κείμενα, δηλαδή

προτείνουν είδη κειμένων, κατάλληλων να εξυπηρετήσουν τους σκοπούς και τις επιδιωκόμενες δεξιότητες κάθε διδακτικής ενότητας, αλλά επιτρέπουν και συστήνουν την επιλογή των συγκεκριμένων κειμένων που θα αναγνωστούν στην τάξη να την κάνει ο εκπαιδευτικός με τους μαθητές του, έτσι ώστε να ανταποκρίνονται στο αναγνωστικό επίπεδο, στα ενδιαφέροντα και στις δυνατότητες των μαθητών της κάθε τάξης.

Η συγκεκριμένη διδακτική πρόταση βρίσκεται σε πλήρη συμβατότητα με το ΑΠΣ και το ΔΕΠΠΣ, εξυπηρετεί τις αρχές και τους στόχους των Προγραμμάτων Σπουδών για τη διδασκαλία της Γλώσσας και της Λογοτεχνίας, υιοθετώντας την επιλογή και αξιοποίηση διαδικτυακών πηγών, την ένταξη των πολυμέσων στη διδασκαλία, την ανάπτυξη δεξιοτήτων διαχείρισης και επεξεργασίας δεδομένων, τη χρήση του επεξεργαστή κειμένου κατά την παραγωγή συνεχούς γραπτού λόγου και την αξιοποίηση του προγράμματος παρουσιάσεων. Επιπλέον το σχέδιο είναι ανοικτό και ευέλικτο ως προς τον εκπαιδευτικό και τον μαθητή, ενσωματώνει στοιχεία της σύγχρονης ζωής, προωθεί νέες μεθοδολογίες που καλλιεργούν τον βιωματικό και συνεργατικό τρόπο μάθησης, χειραφετεί αναπτύσσοντας την αυτενέργεια, την πρωτοβουλία και την υπευθυνότητα των μαθητών αλλά και εξασφαλίζει την ανατροφοδότηση στην ομάδα μέσα από μία διαδραστική επικοινωνία (ανακαλυπτική πορεία μάθησης).

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Η χρήση των προϊόντων και εργαλείων των Τ.Π.Ε. στη συγκεκριμένη διδακτική πρόταση υποστηρίζει την αυτόνομη πορεία του μαθητή προς τη γνώση, τη διερευνητική, βιωματική, συνεργατική μάθηση, την ανανέωση του ρόλου του δασκάλου από αυτόν του καθοδηγητή, σε εκείνον του συντονιστή-καθοδηγητή, εμπνευστή και διευκολύνει τη συνάντηση του μαθητή με το κείμενο, με την πολυμεσική πληροφορία και με την ανάδειξη διαφορετικών σημειωτικών τρόπων.

Αποτελεί πραγματικά πρόκληση η χρήση της οπτικής σκέψης ως εκπαιδευτικό εργαλείο (Arnheim 1999).

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Α΄ φάση: πριν από την ανάγνωση (1 δίωρο)

Ο σχεδιασμός της φάσης αυτής περιελάμβανε το πλαίσιο μέσα στο οποίο θα κινούνταν η οργάνωση της εκδήλωσης-πρόσκλησης της ποιήτριας. Εξετάστηκαν και προτάθηκαν οι τρόποι διαχείρισης-προγραμματισμού της ημέρας.

Χωρίστηκαν τα παιδιά σε τέσσερις ομάδες και ανέλαβαν ρόλους. Στην εκδήλωση υπήρχε μία παρουσιάστρια του προγράμματος. Μια ομάδα πρότεινε στους συμμαθητές/τριες να παρουσιάσει το βιογραφικό της προσκεκλημένης, μία άλλη να διατυπώσει ερωτήσεις σχετικά με το ποιητικό της έργο και την αποδοχή του από το αναγνωστικό κοινό και να απευθύνει γενικές ερωτήσεις προς όλο το κοινό. Μια τρίτη ομάδα ανέλαβε τη διακόσμηση με αφίσες και λουλούδια της αίθουσας, όπου θα γινόταν ή εκδήλωση. Ανέλαβε επίσης τη δημιουργία της ενημερωτικής αφίσας, της πρόσκλησης και του προγράμματος της εκδήλωσης και τον χειρισμό του ηλεκτρονικού υπολογιστή ώστε να είναι δυνατή η λειτουργία του διαδραστικού πίνακα.

Η φάση αυτή ήταν πολύ σημαντική, καθώς «έχτισε τις γέφυρες» μεταξύ των μαθητών/τριών. Ο κυριότερος σκοπός της ήταν να δώσει κίνητρα για την αναζήτηση πληροφοριών και να πλουτίσει τον γνωστικό και πολιτισμικό ορίζοντα των παιδιών, δημιουργώντας ένα πλαίσιο προβληματισμού και συζητήσεων. Οι μαθητές/τριες επιστράτευσαν τα προσωπικά τους βιώματα, τις προηγούμενες γνώσεις τους (σχολικές και εξωσχολικές), τις παραστάσεις και τις εμπειρίες τους. Μία μαθήτριά μας εκμυστηρεύτηκε ότι και η ίδια στο δημοτικό έγραφε ποιήματα εμπνευσμένα από την ελληνική επανάσταση του '21. Αναζήτησαν πληροφορίες για παρόμοιες εκδηλώσεις στο διαδίκτυο. Πήραν σοβαρά τον ρόλο τους και διατύπωσαν ιδέες για την καλύτερη δυνατή εφαρμογή. Επειδή η φάση αυτή συνέπεσε χρονικά με τις

επικείμενες διακοπές του Πάσχα, συμφωνήθηκε να δουλέψουν οι μαθητές/τριες κατά τη διάρκεια των διακοπών τους στο περιβάλλον κοινωνικής δικτύωσης Edmodo. Το περιβάλλον είναι προσιτό, εύχρηστο και οι μαθητές/τριες μπορούν να συμμετέχουν στο διαμοιρασμό της επικοινωνίας και της μάθησης λειτουργώντας σε δύο επίπεδα: του φυσικού χώρου της αίθουσας διδασκαλίας και του εικονικού χώρου του Edmodo. Έτσι δημιουργήθηκε από την εκπαιδευτική ομάδα Α2 για το τμήμα που θα εφαρμόζε το συγκεκριμένο σενάριο. Η 21η Απριλίου ορίστηκε ως ημερομηνία πραγματοποίησης της εκδήλωσης. Οι μαθητές/τριες σκέφτηκαν να αναφερθούν στη «μαύρη» επέτειο για τη χώρα μας σε σχέση με την ποίηση που με τα έργα της εξέφρασε την αντίστασή της κατά της δικτατορίας. Η εκπαιδευτικός τόνισε στους μαθητές/τριες πόσο σημαντική είναι η ευθύνη του καθενός ατομικά στο πλαίσιο της ομάδας και της κάθε ομάδας ξεχωριστά στο πλαίσιο της ολομέλειας, προκειμένου να επιτευχθεί ο τελικός στόχος.

Β' φάση: Ανάγνωση – Διαβούλευση (2^ο δίωρο)

Το δεύτερο δίωρο πραγματοποιήθηκε αμέσως μετά τις διακοπές του Πάσχα. Οι περισσότερες ομάδες είχαν δουλέψει κατά τη διάρκεια των διακοπών και είχαν αναρτήσει τις εργασίες τους στο Edmodo. Στον χώρο της σχολικής τους αίθουσας που διαθέτει διαδραστικό πίνακα κάθε ομάδα και κάθε μαθητής παρουσίασε την εργασία και το έργο του στην ολομέλεια. Η ομάδα της εικαστικής παρέμβασης δημιούργησε δύο αφίσες (βλ. Τεκμήρια) και κατέθεσε τις ιδέες για το στολισμό της αίθουσας, η παρουσιάστρια το πρόγραμμα και την εναρκτήρια ομιλία της (βλ. Τεκμήρια). Οι ομάδες των δημοσιογράφων-κριτικών παρουσίασαν τις ερωτήσεις τους και δέχτηκαν προτάσεις για τροποποιήσεις. Οι μαθήτριες που θα έκαναν την απαγγελία διάλεξαν τα ποιήματα που θα διάβαζαν την ημέρα της εκδήλωσης, δέχτηκαν κριτική για το διάβασμα και έδωσαν έμφαση στον επιτονισμό. Μάλιστα πολλοί από τους μαθητές/τριες είχαν ήδη το βιβλίο με την ποιητική συλλογή στο

σπίτι τους, γεγονός που διευκόλυνε ακόμη περισσότερο τη διαδικασία. Διαπραγματεύθηκαν το νόημα του κειμένου, αντάλλαξαν απόψεις. Παρουσιάστηκε η βιογραφία με το πρόγραμμα PowerPoint, έγιναν βελτιώσεις και παρατηρήσεις για το περιεχόμενο. Οι μαθήτριες που ανέλαβαν να κάνουν το κλείσιμο της εκδήλωσης διάβασαν τις σημειώσεις τους. Ετοιμάστηκαν και στάλθηκαν προσκλήσεις στο σύλλογο γονέων και κηδεμόνων και στους εκπαιδευτικούς του Γυμνασίου και Λυκείου Αλμυρού (βλ. Τεκμήρια). Καταρτίστηκε το πρόγραμμα της εκδήλωσης (βλ. Τεκμήρια).

Γ' φάση: ημέρα της παρουσίασης (3^ο δίωρο)

Τοποθετήθηκε η αφίσα κοινοποίησης του γεγονότος στον πίνακα ανακοινώσεων και στο γραφείο του συλλόγου των καθηγητών του Γυμνασίου και του Λυκείου. Δυστυχώς ο χώρος της Βιβλιοθήκης του σχολείου μας είναι πολύ μικρός και, αν και έχει προταθεί από το Διευθυντή η ανακαίνισή της, μέχρι τώρα δεν έχει προχωρήσει η διαδικασία και ως εκ τούτου δεν ενδείκνυται για εκδηλώσεις. Έτσι, ενώ αρχικά είχε αποφασισθεί η εκδήλωση να πραγματοποιηθεί στην αίθουσα διδασκαλίας του τμήματος εφαρμογής του σεναρίου, δηλαδή του Α2, στη συνέχεια σκεφτήκαμε πως κάτι τέτοιο θα παρεμπόδιζε την ομαλή λειτουργία του σχολικού προγράμματος, γιατί θα έπρεπε να μετακινηθούν τα θρανία και να διαμορφωθεί κατάλληλα ο χώρος. Τελικά καταλήξαμε σε μία κενή αίθουσα του σχολείου με διαδραστικό πίνακα και διαμορφώθηκε κατάλληλα ο χώρος. Προέκυψε και ένα κενό στο Α2 την ώρα πριν από την εκδήλωση που μας διευκόλυνε αρκετά. Στη διακόσμηση χρησιμοποιήθηκε και ένα γλυπτό από εφημερίδες με το οποίο οι μαθητές/τριες είχαν συμμετάσχει σε ένα διαγωνισμό τοπικής εφημερίδας. Τα παιδιά είχαν φέρει πασχαλιές από τους κήπους τους για να στολίσουμε τα ανθοδοχεία. Κατά τη μεταφορά έσπασε και ένα βάζο, δημιουργήθηκε ένας μικροπανικός, μαζεύαμε γυαλιά και νερά τελευταία στιγμή! Η εκδήλωση ξεκίνησε με την ομιλία υποδοχής της προσκεκλημένης και

κατατοπισμού του κοινού για το τι θα ακολουθήσει. Η ομάδα που συγκέντρωσε τα βιογραφικά στοιχεία τα παρουσίασε με το πρόγραμμα παρουσίασης PowerPoint (βλ. Τεκμήρια). Προηγήθηκαν κάποιες δυσκολίες, καθώς ο υπολογιστής που είχε συνδεθεί με τον διαδραστικό πίνακα έκανε ενημερώσεις για αρκετή ώρα και στο τέλος για να μην καθυστερήσουμε και υπάρξει χάσμα στην εκδήλωση ή για να μην αλλάξουμε το πρόγραμμά μας αναγκαστήκαμε να τον αντικαταστήσουμε, ευτυχώς, εγκαίρως.

Εικόνα 1. Η δημιουργός Χρύσα Μαρδάκη

Ακολούθησε η ανάγνωση επτά ποιημάτων από παιδιά της ομάδας ανάγνωσης: «Αχ! αυτή η ζωή», «Αχίλλειο», «Νομάδες», «Επιμένουμε Ελλάδα», «Όταν φοβάσαι», «Ωρα μηδέν», «Η παρακαταθήκη της Άνοιξης». Στη συνέχεια, τον λόγο πήρε η ομάδα των δημοσιογράφων-κριτικών και απηύθυνε ερωτήματα στην προσκεκλημένη που αφορούσαν τις σχέσεις και τα συναισθήματά της κατά τη συγγραφή, την απήχηση του έργου της στο κοινό. Η δημιουργός απήγγειλε ένα καινούριο ποίημα που είχε γράψει πρόσφατα και το οποίο δε συμπεριλαμβάνεται στο βιβλίο της. Όταν

ολοκληρώθηκαν όλες οι ερωτήσεις-απαντήσεις, δύο μαθήτριες ανέλαβαν να κάνουν το κλείσιμο της εκδήλωσης, ευχαριστώντας την προσκεκλημένη και όσους παραβρέθηκαν στην εκδήλωση (βλ. Τεκμήρια). Οι ερωτήσεις προς όλους για τον ρόλο της λογοτεχνίας στη ζωή των ανθρώπων, ενώ είχαν ετοιμαστεί, δε διατυπώθηκαν, γιατί χτύπησε το κουδούνι και δε γινόταν να κρατήσουμε το Α1 που ήταν το κοινό μας για περισσότερο χρόνο. Μία μαθήτρια, όμως, από την ομάδα των κριτικών-δημοσιογράφων, λόγω άγχους, μπερδεύτηκε και διατύπωσε μία ερώτηση, που απευθυνόταν στο κοινό, προς τη δημιουργό. Η εκδήλωση βιντεοσκοπήθηκε από δύο μαθητές της τρίτης τάξης που έχουν ιστολόγιο διαρκώς τροφοδοτούμενο με τοπικές και όχι μόνο ειδήσεις και αναλαμβάνουν την κάλυψη όλων των εκδηλώσεων του σχολείου και αναρτήθηκε στην [ιστοσελίδα του σχολείου](#).

Εικόνα 2.Ομάδα ανάγνωσης

Η αξιολόγηση των μαθητών έγινε σε επίπεδο ομάδας μέσα: α) από την ανταπόκρισή

τους στους αρχικούς στόχους, β) από τον τρόπο ανταπόκρισης στα πλαίσια των σχέσεων στην ομάδα, γ) από την ευστοχία και την πληρότητα των συμπερασμάτων και των απαντήσεων. Μοιράστηκε σε φωτοτυπία το ακόλουθο ερωτηματολόγιο που πρότεινε η συντάκτρια του σεναρίου και το οποίο στόχευε στη διερεύνηση των στάσεων των μαθητών/τριών στις Νέες Τεχνολογίες και την αξιολόγηση της συγκεκριμένης διδακτικής προσέγγισης.

ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

- 1) Είστε ικανοποιημένοι από τη διδασκαλία του μαθήματος με τη χρήση των Τ.Π.Ε.;
  - ο Πολύ
  - ο Αρκετά
  - ο Λίγο
  - ο Καθόλου
- 2) Είστε ικανοποιημένοι από τη συνεργασία σας;
  - ο Πολύ
  - ο Αρκετά
  - ο Λίγο
  - ο Καθόλου
- 3) Θεωρείτε ότι κατανοήσατε τα λογοτεχνικά κείμενα με τα οποία ήρθατε σε επαφή;
  - ο Πολύ
  - ο Αρκετά
  - ο Λίγο
  - ο Καθόλου
- 4) Πήρατε πρωτοβουλίες;
  - ο Πολύ
  - ο Αρκετά

- ο Λίγο
  - ο Καθόλου
- 5) Αξιοποιήσατε τον προβλεπόμενο χρόνο;
- ο Πολύ
  - ο Αρκετά
  - ο Λίγο
  - ο Καθόλου
- 6) Βελτιώσατε τις ικανότητές σας στον χειρισμό του Η/Υ;
- ο Πολύ
  - ο Αρκετά
  - ο Λίγο
  - ο Καθόλου
- 7) Ποια συναισθήματα σάς γεννήθηκαν από την επαφή σας με τα κείμενα;
(μια μικρή παράγραφο)

Το σύνολο των μαθητών/τριών γενικά, όπως αναμενόταν, έδωσε θετικές απαντήσεις που εκφράζουν μία θετική στάση στη διδασκαλία του μαθήματος της Γλώσσας και της Λογοτεχνίας με τη χρήση των Νέων Τεχνολογιών, γιατί τους κεντρίζει το ενδιαφέρον ο νέος τρόπος προσέγγισης και η ανάληψη πρωτοβουλιών.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Αποστολές

Ομάδα εικαστικής διακόσμησης:

Αναλαμβάνετε τη διαμόρφωση της αίθουσας της βιβλιοθήκης, τον στολισμό με αφίσες, λουλούδια κ.λπ. Αναλαμβάνετε επίσης τη δημιουργία της ενημερωτικής αφίσας και τον χειρισμό του ηλεκτρονικού υπολογιστή ώστε να είναι δυνατή η χρήση του διαδραστικού πίνακα.

Ομάδα προετοιμασίας ομιλίας υποδοχής του φιλοξενούμενου και κατατοπισμού του κοινού για το τι θα ακολουθήσει:

Μπορείτε να αναζητήσετε στο διαδίκτυο πληροφορίες για την προετοιμασία ενός τέτοιου λόγου ο οποίος έχει ένα ορισμένο τυπικό.

Ομάδα παρουσίασης βιογραφικών στοιχείων του ποιητή:

Σε ένα πρόγραμμα παρουσίασης δημιουργείτε μια πολυτροπική παρουσίαση της ζωής και του έργου της δημιουργού.

Ομάδα των δημοσιογράφων-κριτικών:

Ως ομάδα κριτικών-δημοσιογράφων καλείστε να οργανώσετε μια σειρά ερωτημάτων τα οποία θα αφορούν τα βιογραφικά στοιχεία της δημιουργού, το έργο (σύνθεση, έμπνευση κ.λπ.), το εκδοτικό μέρος και την αποδοχή από το κοινό. Μπορείτε να επιλέξετε κάποια από τα παρακάτω:

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟ

Τι εκφράζετε με τη γραφή;

Πότε νιώσατε ότι αυτό που σκεφτόσαστε άξιζε να το γράψει στο χαρτί (αξίζει κάτι παραπάνω από μια φευγαλέα σκέψη, απαθανατίζει τη στιγμή);

Πότε νιώσατε την ανάγκη να μοιραστείτε όσα γράψατε;

Κατά τη δημιουργία: έχετε μια ιδέα και την ντύνετε με τις αντίστοιχες λέξεις, πρώτα έρχονται οι λέξεις και μετά όλα τα άλλα, όλα μαζί;

Ποιο μήνυμα έχετε να μεταφέρει στο κοινό;

Σε ποιο κοινό στοχεύετε;

Πώς νιώθετε όταν οι αναγνώστες καταλαβαίνουν διαφορετικά πράγματα από αυτά που ο ίδιος ήθελε να εκφράσει; (αμηχανία, προσδοκία κ.λπ.)

Σκεφτήκατε να χρησιμοποιήσετε κάποιο ψευδώνυμο; Αν ναι, ποιο είναι αυτό;

Ποια είναι τα θέματα που προσελκύουν το ενδιαφέρον σας; Πολιτικά, κοινωνικά...

Έχετε διασώσει όλα τα ποιήματά σας μέχρι σήμερα;

Ποιο είναι το αγαπημένο σας ποίημα;

Ποιος άλλος, σπουδαίος ή μη, λογοτέχνης σας αρέσει;

Έχετε επηρεαστεί από κάποιον άλλο ποιητή;

Τι προσφέρει το διαδίκτυο στη δημιουργία;

Θα θέλατε να περιληφθούν τα έργα σας στα σχολικά εγχειρίδια;

Γιατί να διαβάσει κάποιος το έργο σας;

Τι είδους ταυτότητες διαμορφώνει η ποίηση;

Τι θα περιλαμβάνει το νέο σας βιβλίο;

Ομάδα των δημοσιογράφων-κριτικών:

Ως ομάδα κριτικών-δημοσιογράφων καλείστε να οργανώσετε μια σειρά ερωτημάτων τα οποία θα αφορούν τον ρόλο της λογοτεχνίας στη ζωή των ανθρώπων.

Μπορείτε να επιλέξετε κάποια από τα παρακάτω:

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΟΛΟΥΣ

Γράφει κάποιος από εσάς ποιήματα;

Αν ναι, από πού αντλείτε την έμπνευση;

Τι σημαίνει για εσάς η λέξη «ποίηση»;

Έχετε αναρωτηθεί ποτέ γιατί η σκέψη αποτυπώνεται πιο εύκολα, όταν αποδίδεται σε μία κόλλα χαρτί;

Γιατί ο άνθρωπος φοβάται να εκφραστεί ελεύθερα;

Τι είναι αυτό που πονάει περισσότερο, οι λέξεις ή ο τρόπος που θα σε κοιτάξει ο άλλος όταν του πεις: σκέφτομαι, αναλογίζομαι, υποθέτω, αναρωτιέμαι;

Όταν η σκέψη δεν μπορεί να ταξιδέψει εκεί που επιθυμείς τότε ασυναίσθητα καταγράφεται σε ένα ξεσκισμένο χαρτί, που σαν μια άλλη εποχή, επιθυμείς να ταξιδέψει μέσα σε ένα μπουκάλι και παραλήπτες να είναι οι καπετάνιοι της σκέψης σου;

Είναι όμως στο χέρι μας, να γίνουμε τιμονιέρηδες των σκέψεων μας και να μην αρκούμαστε σε φθηνά τηλεγραφήματα άμεσης διάσωσης;

Τι μαθαίνουμε στο σχολείο για την ποίηση;

Όταν μάθεις να γράφεις, μαθαίνεις και να μιλάς. Έτσι δε μας μάθαιναν στο σχολείο; Αν δε ξέρεις να γράφεις το όνομα σου σωστά δε θα μάθεις ποτέ να το λες και σωστά και τότε ουδείς θα σε ξέρει γι' αυτό που είσαι, αλλά γι' αυτό που δεν είσαι.

Πόση σημασία έχει ένα απλό όνομα; Κάτι κρύβεται όμως πίσω απ' αυτό, πίσω από τις λέξεις που διαβάζετε, πίσω από το νόημα αυτών.

Τι σημαίνουν οι λέξεις;

Κάποιες λέξεις καίνε, κάποιες άλλες μένουν παγωμένες, εμείς επιλέγουμε την θερμοκρασία..

Ποιος αποφάσισε ποια έργα θα περιληφθούν στο σχολικό εγχειρίδιο;

Με ποια κριτήρια τα επιλέγουν;

Πότε θα ερωτηθούν οι μαθητές/τριες για το τι τελικά τους προκαλεί συγκίνηση;

Εκφραστείτε ελεύθερα, με όλους τους τρόπους που η ανθρώπινη φύση μας ορίζει. Με ένα γράμμα, μια αγκαλιά, έναν λόγο, μια κουβέντα καθαρία. ΑΡΚΕΙ;

Ομάδα ολοκλήρωσης της εκδήλωσης:

Ένας μαθητής από την ομάδα αναλαμβάνει να κάνει το κλείσιμο της εκδήλωσης, ευχαριστώντας την προσκεκλημένο και όσους παραβρέθηκαν στην εκδήλωση.

Μπορείτε να αναζητήσετε στο διαδίκτυο πληροφορίες για την προετοιμασία ενός τέτοιου λόγου ο οποίος έχει ένα ορισμένο τυπικό.

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Σε περίπτωση που ο προσκεκλημένος δημιουργός δεν εμφανιστεί, δεν μπορεί να παρευρεθεί, θα μπορούσε να γίνει η παρουσία του μέσω τηλεδιάσκεψης ή να ετοιμαστεί από πριν ένα βίντεο, μια μίνι συνέντευξη, όπως προτείνει και η συντάκτρια του σεναρίου. Επίσης μπορεί να μην γίνει τίποτα από τα προαναφερθέντα, αλλά να οργανωθεί ένα κυνήγι θησαυρού στίχων μέσα στο σχολείο. Είναι καλό να επιλεγούν και να διαβαστούν κάποια αποσπάσματα, στη συνέχεια να αντιγραφούν και να διαμορφωθούν με τρόπο που να διαφαίνεται υπαινικτικά ο χώρος φύλαξής τους. Η μια ομάδα τα κρύβει σε κάποιο χώρο του σχολείου, ενώ η επόμενη προσπαθεί να τα εντοπίσει.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Είναι αλήθεια ότι η εκπαιδευτικός είχε κάποιες επιφυλάξεις για την επιτυχή εφαρμογή του σεναρίου, επειδή αφορούσε μαθητές/τριες της Α΄ Γυμνασίου. Τελικά, όλα κύλησαν ομαλά, τα παιδιά ευχαριστήθηκαν αλλά και η δημιουργός έφυγε ενθουσιασμένη. Οι μαθητές/τριες ήρθαν σε επαφή με λογοτεχνικά κείμενα, και μάλιστα ποιήματα, με έναν διαφορετικό τρόπο προσέγγισης που αξιοποιεί τις Τ.Π.Ε και κάνει πιο ελκυστικό τον ποιητικό λόγο. Ο χρόνος εφαρμογής του σεναρίου ήταν οριακός. Σε μία μελλοντική εφαρμογή κρίνεται σκόπιμο να αφιερωθεί μία ώρα επιπλέον για να γίνει κάποια πρόβα πριν από την εκδήλωση, ώστε να αποφορτισθούν οι μαθητές και ο/η εκπαιδευτικός από το άγχος για την επιτυχία της εκδήλωσης.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Arnheim, R. 1999. *Τέχνη και οπτική αντίληψη, η ψυχολογία της δημιουργικής όρασης*.

Αθήνα: Θεμέλιο.

Freire, P. 2000. Η διεργασία γραμματισμού ενηλίκων ως πολιτισμική δράση για ελευθερία. Στο *Maybin, J. (επιμ.), Γλώσσα και γραμματισμός στην κοινωνική πρακτική, Τόμος Γ. (Μτφρ. Ι. Φ. Βλαχόπουλος)*. Πάτρα: ΕΑΠ. 307-18.